
Pa Jāņa Daliņa pēdām...

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

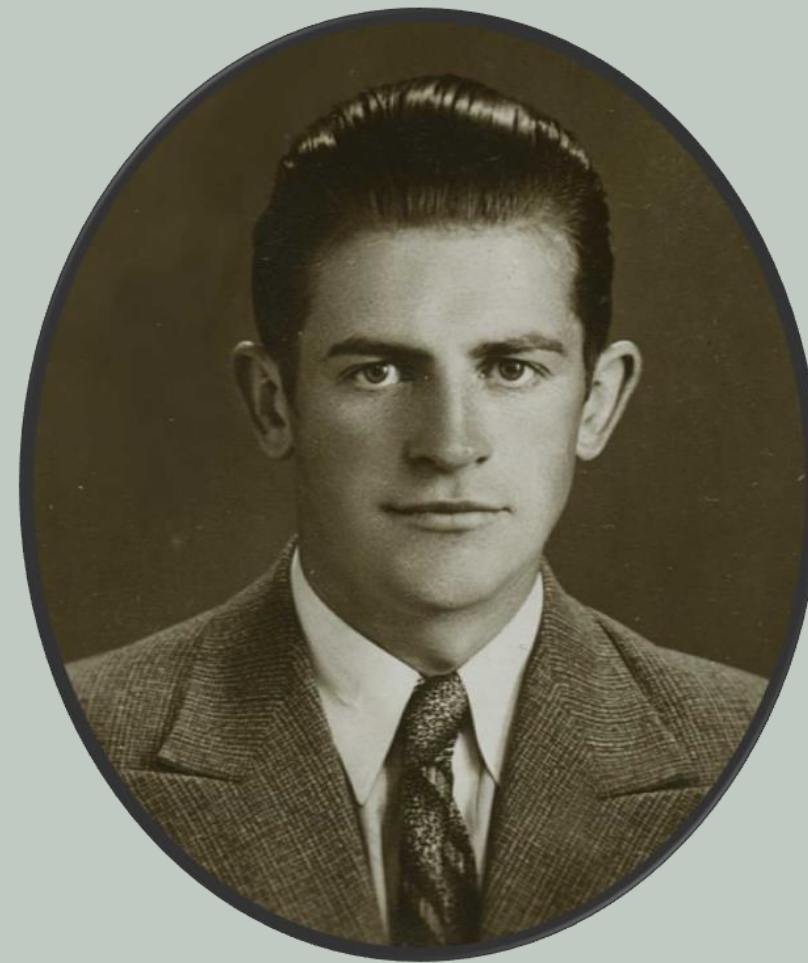
Jānis Daliņš

Viens no visu laiku izcilākajiem latviešu vieglatlētiem.

Dzimis 1904. gada 5. novembrī
Valmieras apriņķa Jaunbrenģuļos.

Absolvējis Valmieras vidusskolu (1924. gadā).

1932. gadā X Olimpiādes spēlēs Losandželosā
izcīnījis sudraba medaļu soļošanā 50 km distancē.

Jānis Daliņš. Valmieras pagasts, 1928. gads.
Avots: LNA Latvijas Valsts Vēstures arhīvs.

Jānis Daliņš – pasaules rekordists

Starptautiskajā arēnā Jānis Daliņš debitēja 1929. gadā, izcīnīdams 2. vietu 25 km soļojumā «Šķērsām Berlīne».

1933. gada 1. jūnijā Rīgā Jānis Daliņš vienā soļojumā sasniedza četrus oficiālus pasaules rekordus:

- 20 km – 1.34:26
- 15 jūdzēs – 1.56:09,8
- divās stundās – 24,843 km
- 25 km – 2.00:45,9

1934. gadā Turīnā (Itālijā) Jānis Daliņš kļuva par Eiropas čempionu.

Jāņa Daliņa portrets žurnālā «Atpūta»
Nr. 311 (17.10.1930.)

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

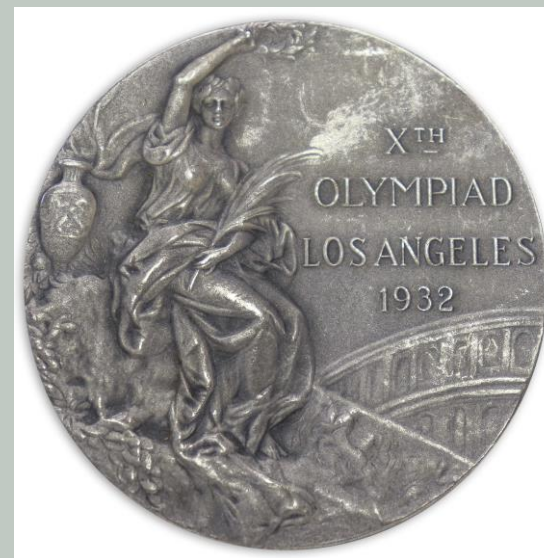
Uz Losandželosu! No kreisās:
Jānis Dimza, Jānis Dikmanis un
Jānis Daliņš

Jāņa Daliņa sudraba godalga X Olimpiādes spēlēs
Losandželosā ir pirmā olimpiskā medaļa, ko izcīnījis
Latvijas sportists, startējot zem savas valsts karoga.

Jāņa Daliņa sasniegumi soļošanā

1928	1. Latvijas rekords (kopā 40)
1932	1. pasaules rekords (kopā 7)
1932	2. vieta olimpiskajās spēlēs
1934	1. vieta Eiropas čempionātā
1940	Tēvzemes balva

Pučē A. Rekordists. Saimnieks. Patriots. Latvijas sporta lepnums 100. Rīga: Latvijas Sporta muzejs (2018).

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

Dzimis Latvijā

Jāņa Daliņa dzimtās mājas Jaunbrenguļos
Brenguļi, Brenguļu pag., Valmieras novads

 57.54697, 25.54537

Jānis Daliņš piedzima 1904. gada 5. novembrī mežsarga ģimenē Valmieras pagasta Jaunbrenguļos. Ģimenē auga un skolojās arī brālis Roberts un māsa Marta. Savu pirmo rūdījumu nākamais olimpiskais vicečempions guva, strādājot lauku darbos tēva saimniecībā un kājām mērojot garus kilometrus uz skolu.

Foto: Andris Dzenis

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

Dzīvojis Valmierā

Jāņa Daliņa mājas «Daliņi», Valmiera

 57.54834, 25.44401

Jānis Daliņš bija ne vien izcils sportists, bet arī priekšzīmīgs jaunsaimnieks, un tas ļoti imponēja Latvijas valsts vadītājam Kārlim Ulmanim. Kad Daliņš precējās, Ulmanis kāzu dāvanā nosūtīja sējmašīnu, mēbeles un vannas istabas aprīkojumu.

Ieskatu par dzīvi zemnieku saimniecībā «Daliņi» trīsdesmitajos gados iegūstam no tā laika raksta žurnālā «Atpūta»: «Redzams, ka Vidzemes jaunsaimniekam, apsaimniekojot 48 hektārus ne visai auglīgas zemes, sports bija sekundārs, pirmajā vietā bija darbs, lauku un meža kopšana ikdienas iztikai.» (Avots: Leja, Alfrēds (1997). *Ak, kaut man Daliņa kājas būtu...* Rīga: RaKa).

Foto: Andris Dzenis

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

Ar Daliņa vārdu

Jāņa Daliņa stadions

Jāņa Daliņa iela 2, Valmiera

57.54108, 25.44058

Stadions tika atklāts 1938. gadā. Tas bija vajadzīgs, lai sarīkotu starptautiskas sacensības un tajā iekļūtu visi, kas vēlējās redzēt Latvijas tā laika slavenāko sportistu – valmierieti Jāni Daliņu.

Stadions Jāņa Daliņa vārdu ieguva trešās atmodas laikā. Šajā stadionā tika sarīkotas pirmās Trīszvaigžņu spēles (1993), un tajā ik vasaru tiek izcīnīta Valsts prezidenta balva vieglatlētikā.

2021. gadā pēc ievērojamiem pārbūves darbiem Jāņa Daliņa stadions ieguva jaunu veidolu un pasaules standartiem atbilstošu vieglatlētikas infrastruktūru.

Foto: Andris Dzenis

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»

Jānis Daliņš

Galvenā cīņa

Jānim Daliņam veltīts sienas
gleznojums

Tērbatas iela 4, Valmiera

 57.540886, 25.426457

Līdz 1997. gadam uz gleznojuma bija redzams uzraksts no Jāņa Daliņa atmiņām: «Galveno cīņu savā mūžā es esmu zaudējis, bet tā tomēr bija vislielākā cīņa, cīņa par Latviju».

Gleznojuma autori: Alfreds Lapetrovs un Jānis Tančers

Foto: Andris Dzenis

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

Akmenī kalts

Jāņa Daliņa piemineklis
Jāņa Daliņa iela 2, Valmiera

 57.54104, 25.43577

1991. gadā Jāņa Daliņa vārdā tika nosaukts Valmieras stadions un iela gar stadionu.

1992. gadā pie stadiona atklāts piemineklis Jānim Daliņam.

Tēlnieks: Ojārs Breģis (1942-2022).

Foto: Andris Dzenis

Gaujas krastā

Daliņu pludmale

Jāņa Daliņa iela 6, Valmiera

 57.54238, 25.45432

Viena no populārākajām Valmieras iedzīvotāju atpūtas vietām vasarā. Daliņu pludmale ir ideāla vieta aktīvās atpūtas cienītājiem ar labiekārtotiem pludmales volejbola un pludmales tenisa laukumiem, bet tūrisma cienītājiem pludmales teritorijā ir izveidota atbilstoša infrastruktūra, lai nodarbotos ar ūdenstūrismu.

Foto: Andris Dzenis

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»

Jānis Daliņš

Atgriezies dzimtenē

Jāņa Daliņa kapavieta
Miera iela 1/3, Valmiera,
 57.53458, 25.41288

Jānis Daliņš miris 1978. gada 11. jūnijā un tika apbedīts Melburnas kapos Austrālijā.

1997. gada 21. jūnijā Jāņa Daliņa, mātes un sievas mirstīgās atliekas pārāpbedītas Valmieras pilsētas kapos.

«Vijolēm lokot Es dziedāšu par Tevi,
Tēvuzeme... ļaužu pārpilnā kapsētā Daliņa dēli
Ivars un Jānis ar tautiskām lentēm zemes
brūcē ielaida savu vecāku – Tēvzemes balvas
laureāta Jāņa Daliņa un viņa dzīvesbiedres
Elzas pišļus.» (Leja, Alfrēds (1997). *Ak, kaut man
Daliņa kājas būtu...* Rīga: RaKa)

Foto: Andris Dzenis

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

Jāņa Daliņa iela, Rīgā

56.97237, 24.12187

Netālu no sporta celtnēm «Olimpiskais sporta centrs» (atklāts 2005. gadā bijušā hipodroma teritorijā) un Arēnas «Rīga» (atklāta 2006. gadā) 2006. gada II. aprīlī Rīgas dome nolemj piešķirt Skanstes ielas rajonā izveidotajām jaunajām ielām šādus nosaukumus: Jāņa Dikmaņa iela no Vesetas ielas līdz Skanstes ielai; **Jāņa Daliņa iela** no Krišjāņa Valdemāra ielas līdz Skanstes ielai.

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

Atmirdzēt sudrabā

Jāņa Daliņa balvas
Latvijas Sporta muzejs
Alksnāja iela 9, Rīga

 56.94613, 24.11123

Jāņa Daliņa paslēptās sporta trofejas pēc gandrīz 50 gadiem (1993. gadā) ar paškonstruētu meklēšanas ierīci netālu no "Daliņu" mājām atrada viņa mazdēls Andrejs Mežciems un nodeva glabāšanā Latvijas Sporta muzejam.

1937. gadā Jāņa Daliņa izcīnītais kauss starptautiskajās sacensībās *Quer durch Berlin* (Šķērsām cauri Berlīnei).

1924. gadā Egona Brauna firma dāvāja šo ceļojošo balvu 25 km soļošanas distances uzvarētājam.

Jānis Daliņš skaisto sudraba kausu ieguva savā īpašumā 1932. gadā, kad bija uzvarējis sacensībās trešo gadu pēc kārtas.

Foto no Latvijas Sporta muzeja krājuma

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»

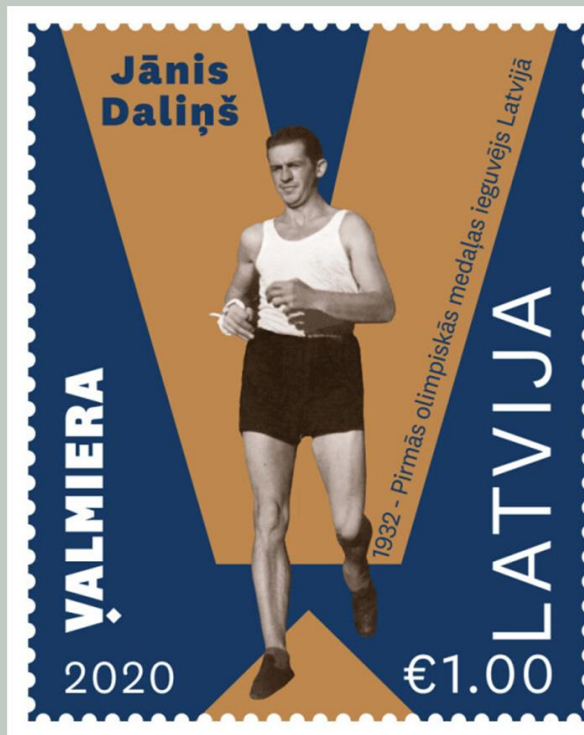
Jānis Daliņš

Apkārt pasaulei

Jānim Daliņam veltīta
pastmarka

2020. gada 20. oktobrī Latvijas
Pasts izdeva pastmarku, kura
veltīta izcilā latviešu soļotāja
Jāņa Daliņa piemiņai.

Pastmarkas tirāža: 100 000
eksemplāru.

No kreisās: Valmieras pilsētas domes priekšsēdētājs Jānis Baiks, Latvijas Pasta
valdes priekšsēdētājs Mārcis Vilcāns un soļotāja Jāņa Daliņa mazdēls Pēteris
Daliņš pastmarkas atklāšanas pasākumā Valmieras bibliotēkā.

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»

Jānis Daliņš

Foto: Valmieras Ziņas, 23.10.2020.

Uzticīgs Tēvzemei

Tēvzemes balva bija Latvijas Republikas apbalvojums, kas tika piešķirts laikā no 1937. līdz 1940. gadam par nopelniem dažādās nozarēs (politika, valsts aizsardzība, sports, zinātne, literatūra, māksla). Balvu varēja saņemt vienīgi Latvijas pilsonis, iestāde vai organizācija.

Katra gada 15. maijā tika piešķirtas ne vairāk kā sešas balvas.

Tēvzemes balvas laureāti

1937	1938	1939	1940
Jānis Akuraters (rakstnieks)	Vilis Plūdons (rakstnieks)	Aspazija (rakstniece)	Ludvigs Kundziņš (profesors)
Ādolfs Kaktiņš (operdziedātājs)	Edvarts Virza (rakstnieks)	Jūlija Skaidrīte (aktrise)	Augusts Tentelis (profesors)
Milda Brehmane-Štengele (operdziedātāja)	Pēteris Šmits (profesors, folklorists)	Jānis Endzelīns (profesors)	Eižens Laube (arhitekts)
Aleksis Mierlauks (režisors)	Vilhelms Purvītis (gleznotājs)	Juris Bebris (skolotājs)	Valerija Seile (skolotāja)
Jāzeps Vītols (komponists)	Kārlis Zāle (tēlnieks)	Alfrēds Kalniņš (komponists)	Jānis Daliņš (sportists)
	Hermanis Enzeliņš (sabiedriskais darbinieks)	Jānis Mazvērsītis (lauksaimniecības darbinieks)	Alfreds Jēkabs Bērziņš (tautsaimnieks, politiķis)

Dziesmā ierakstīts

«Ai, kaut man Daliņa kājas būtu!»

Mūzikas un teksta autors Jānis Āre.

Dziesma tika iekļauta pirmajā Rīgas radiofona izdotajā skaņuplatē.

AI, KAUT MAN DALIŅA KĀJAS BŪTU!

JĀNĀ ĀRES

JĀNĀ ĀRES FOKSTROTS

AI, KAUT MAN DALIŅA KĀJAS BŪTU!

Ai, kaut man Da-li-ņa kā-jas bū-tu, divdesmit
ki-lo-metrus kurām so-ļot nieks. Tad manas
il-gas pie-pil-di-tar kļū-tu un skumjā
sirdi nāktu atkal līgma, prieks. Pie tevis steigtos
sau-les rie-tā, mums mīlas laimi nestu ziedoņvakars
vēls. Ai, kaut man Da-li-ņa kā-jas bū-tu,
bezgala laimīgs kļūtu nabags zemes dēls.

Noklausies:

<https://www.youtube.com/watch?v=iRLgtpVCzSA>

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

Grāmata "Kā Jānis Daliņš kļuva pasaules slavens soļotājs" (1931)

Autors: Eduards Tūbelis

Par Jāņa Daliņa iegūto slavu un atpazīstamību liecina grāmata «Kā Jānis Daliņš kļuva pasaules slavens soļotājs» (autora izdevums, Rīga), kuras tirāžu izpirka dažu dienu laikā.

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

Lasīt: <https://periodika.lndb.lv/periodika2-viewer/#issue:696901>

Ar platu soli...

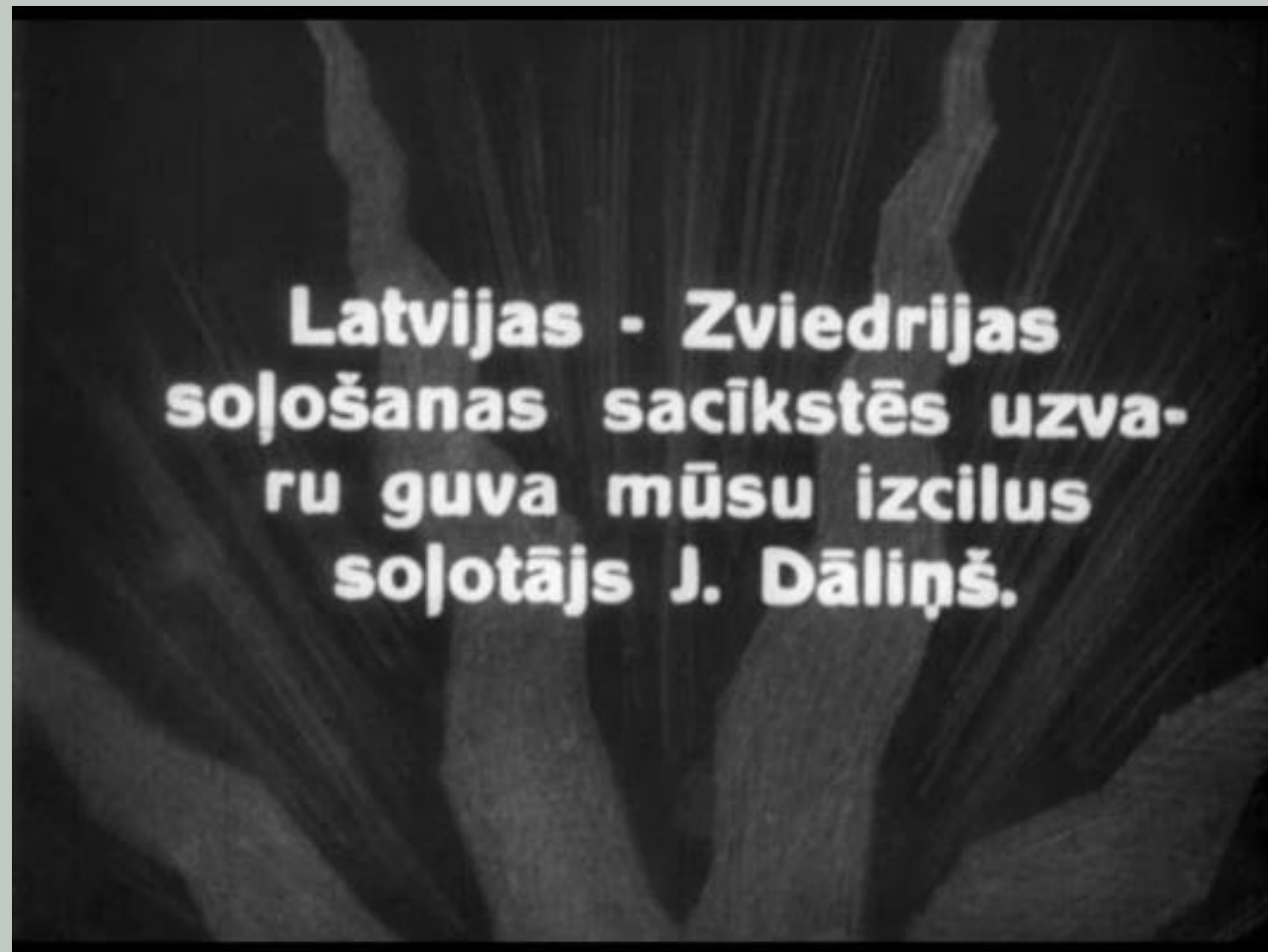
1933. gada 20. maijā Rīgā 20 km soļojuma dalībnieku soļu garumu mērīja un pētīja Rīgas psihotehniskās laboratorijas darbinieki, secinot, ka garākais solis bijis

Adalbertam Bubenko – 114 cm,

Jānim Daliņam – 111 cm,

Popam – 108 cm,

Tomasam Grīnam – 100 cm.

Jānis Daliņš uzvar Latvijas–Zviedrijas sacensībās soļošanā.
Rīga, 1937. gads

Filmas režisors: Eduards Kraucs.
Avots: Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts
kinofotofonodokumentu arhīvs

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš

Ceļā uz olimpiskajām spēlēm

Latvijas izlases sportistu svinīgā solījuma pasākums Rīgā, Nacionālajā operā
1935. gada 10. maijā.

No kreisās: uz skatuves – ministru prezidenta biedrs *Margērs Skujenieks*; ar valsts karogu – cīkstonis *Edvīns Bietags*; zvērestu lasa – soļotājs *Jānis Daliņš*.

Foto no Latvijas Sporta muzeja krājuma

Un ceļš
turpinās.....

Gatavojamies
soļojumam (12 km)
Valmiera–Brenguļi,
atzīmējot Jāņa Daliņa
120. jubileju
2024. gada novembrī.

Ekspedīcija «Pa olimpiešu pēdām»
Jānis Daliņš